

Genocida v Gaze: Právní povinnosti, zanedbání povinností a cena za spoluvinu

K 21. červenci 2025 není pokračující genocida v Gaze jen humanitární katastrofou – je to zničující obžaloba mezinárodního právního řádu. S více než 60 000 zabitými Palestinci, hlado morem postihujícím přes jeden milion životů a infrastrukturou Gazy proměněnou v sutiny čelí svět jediné pravdě: genocida byla spáchána a ti, kteří měli právní a morální povinnost jí zabránit, selhali. Tento esej nastiňuje závazné mezinárodní povinnosti vyplývající z Úmluvy o genocidě a rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora (ICJ), zanedbání těchto povinností klíčovými státy a hlubokou cenu – právní, etickou a reparační – za jejich spoluvinu.

Právní povinnosti podle Úmluvy o genocidě

Úmluva o prevenci a trestání zločinu genocidy z roku 1948 ukládá všem signatářům jasnou povinnost:

„Smluvní strany potvrzují, že genocida, ať už spáchaná v době míru nebo války, je zločinem podle mezinárodního práva, který se zavazují předcházet a trestat.“

Genocida je definována v článku II takto:

„Kterýkoli z následujících činů spáchaných s úmyslem zničit, zcela nebo částečně, národní, etnickou, rasovou nebo náboženskou skupinu jako takovou: (a) Zabití příslušníků skupiny; (b) Způsobení vážné tělesné nebo duševní újmy; (c) Úmyslné vytvoření životních podmínek vedoucích k fyzickému zničení; (d) Zabránění porodům; (e) Násilné převody dětí.“

Chování Izraele v Gaze – včetně masového zabíjení, úmyslného vyhladovění, ničení nemocnic, zemědělské půdy a domovů – jasně splňuje **actus reus** genocidy.

Mezinárodní soudní dvůr (ICJ) potvrdil ve svém rozhodnutí z roku 2007 ve věci *Bosna a Hercegovina proti Srbsku a Černé Hoře*:

„Povinnost státu předcházet a odpovídající povinnost jednat vznikají v okamžiku, kdy stát zjistí, nebo by normálně měl zjistit, že existuje vážné riziko spáchání genocidy.“

Tato povinnost je povinností chování, nikoli výsledku. Státy musí jednat všemi dostupnými prostředky, úměrnými jejich vlivu.

V **lednu 2024** rozhodl ICJ ve věci *Jižní Afrika proti Izraeli*:

„Fakta a okolnosti jsou dostatečné k závěru, že některá práva požadovaná Jižní Afrikou... jsou věrohodná. To zahrnuje právo Palestinců v Gaze na ochranu před činy genocidy.“

Tím byly okamžitě spuštěny právní povinnosti pro všechny smluvní státy. Podle **článku 41** jsou tato prozatímní opatření závazná. Nečinnost od tohoto okamžiku dále představuje porušení mezinárodního práva.

Zanedbání povinností mocnými státy

Navzdory právní jasnosti nejvlivnější státy světa – Spojené státy, Německo a Spojené království – nejenže nesplnily své povinnosti, ale aktivně umožnily genocidu.

- **Spojené státy:** S roční vojenskou pomocí ve výši 3,8 miliardy dolarů, dodatečnými zbraněmi během konfliktu a opakovanými vetováními v Radě bezpečnosti OSN si USA vybraly spojení před zákonností. Jejich selhání odráží odpovědnost Srbska v případě Bosny.
- **Německo:** Přestože se odvolává na „Nikdy více“, Německo v roce 2024 vyvezlo do Izraele zbraně v hodnotě 326 milionů eur. Jeho historická odpovědnost byla obrácena – zneužita k obraně neobhájitelného.
- **Spojené království:** S vývozem zbraní v hodnotě 42 milionů liber a trvalou diplomatickou ochranou podkopalo Spojené království svůj vlastní odkaz v mezinárodním právu. Jeho povinnost jednat byla jasná – a zanedbána.

Podle **článku III(e)** Úmluvy je „spoluvina na genocidě“ sama o sobě zločinem. Tyto státy svou materiální podporou a nečinností tento práh překročily.

Úmysl genocidy: Od rétoriky k realitě

Mens rea genocidy – úmysl zničit skupinu – není třeba hádat. Izraelští představitelé jej opakovaně prohlásili:

„Palestinci jsou jako zvířata, nejsou lidmi.“

Eli Ben Dahan, 2013, člen Knesetu

„Bojujeme proti lidským zvířatům a jednáme podle toho.“

Joav Galant, 9. října 2023, ministr obrany Izraele

„Nechat obyvatele Gazy zemřít hladu by mohlo být ospravedlnitelné a morální...“

„Gazu zcela ničíme... Armáda nenechá kámen na kameni.“

Bezalel Smotrich, 5. srpna 2024, ministr financí Izraele

„Jediné řešení je spálit celou Gazu s jejími lidmi najednou.“

„Naším společným cílem je vymazat Gazu z povrchu země. Spalte Gazu teď.“

Nissim Vaturi, 20. listopadu 2023, místopředseda Knesetu

„Armáda musí najít způsoby, které jsou bolestivější než smrt pro civilisty v Gaze.“

„Zabití nestačí.“

Amichai Eliyahu, 5. ledna 2024, ministr dědictví Izraele

„Neexistují nevinní. Gaza musí být srovnána se zemí.“

„Nedovolíme, aby do Gazy vstoupil jediný gram pomoci, dokud její lidé nebudou prosit a klečet.“

Itamar Ben Gvir, 2024, ministr národní bezpečnosti Izraele

„Každé dítě v Gaze je nepřítel. Musíme obsadit Gazu, dokud nezůstane ani jedno dítě.“

Moše Feiglin, 22. května 2025, bývalý člen Knesetu, vůdce strany Zehut

Tyto prohlášení nejsou rétorickými ozdobami. Jsou otevřenými přiznáními úmyslu genocidy. V kombinaci s chováním Izraele – masové zabíjení, vyhladovění, městská destrukce – tvoří úplný právní případ genocidy.

Cena za spoluvinu: Reparace a odpovědnost

Právní důsledky genocidy nekončí u odsouzení. Zahrnují **reparace**.

Podle logiky ICJ v případě *Bosny* a norem Mezinárodního trestního soudu zaměřených na spravedlnost pro oběti musí být reparace hrazeny nejen pachateli, ale i státy, které selhaly v prevenci nebo materiálně umožnily zločin.

Reparace by měly zahrnovat:

- **Pro přeživší v Gaze:** Odhadovaných 18,5 miliardy dolarů na rekonstrukci (Světová banka, 2025)
- **Pro Palestince na Západním břehu:** Za ztráty způsobené expanzí osadníků a násilím – 5–10 miliard dolarů
- **Pro palestinskou diasporu:** Za historické vyvlastnění a exil – 10–20 miliard dolarů
- **Pro budoucí palestinský stát:** Na obnovu suverenity a infrastruktury – 30–50 miliard dolarů

Financování by mělo být shromážděno prostřednictvím fondu spravovaného OSN. Právní kroky, domácí i mezinárodní, mohou vynutit dodržování. Konečné rozhodnutí ICJ – stále očekávané – by mohlo tento požadavek přeměnit na vymahatelné povinnosti.

Německo, které posledních 77 let platilo reparace Izraeli jako uznání svých zločinů během holocaustu, se nyní ocitá na opačné straně historie. Svou nečinností – a co hůř, svou přímou podporou prostřednictvím dodávek zbraní – si zajistilo, že bude pravděpodobně dlužit reparace palestinskému lidu na dalších 77 let. Jeho poválečná morální měna byla utracena ne za spravedlnost, ale za pokračování nespravedlnosti.

Pokud jde o Izrael – hlavního pachatele genocidy – jeho odpovědnost nemusí skončit finanční restitucí. Vzhledem k obrovskému rozsahu destrukce, vysídlení a porušování me-

zinárodního práva nemusí být Izrael schopen splnit své reparační povinnosti pouze peněžními prostředky. V takovém scénáři se může **ú teritorialní restituce** – vrácení ukradené půdy jejím právoplatným palestinským vlastníkům – stát nejen morálním imperativem, ale i právní nutností.

Závěr: Porušená povinnost, požadovaná spravedlnost

Genocida v Gaze se neodehrála v tajnosti. Probíhala živě, před očima právně vázaného světa, který zvolil nečinnost.

Právní povinnosti byly jasné. **Zanedbání povinností** bylo úmyslné. **Cena za spoluvinu** musí být nyní zaplacená.

Toto není jen zločin Izraele. Patří také státům, které ho financovaly, vyzbrojovaly a bránily. Reparace, stíhání a historické vyrovnání nejsou jen možné – jsou nezbytné.

Německo, samozvaný strážce poválečné morálky, bude nuceno čelit svým dvojím standardům. A Izrael, který zničil lid a vyčerpал svou vlastní legitimitu, může zjistit, že jeho jedinou zbývající měnou je půda, kterou vzal silou – a kterou nyní musí vrátit.

„Nikdy více“ není heslo. Je to odpovědnost. A v Gaze svět v této odpovědnosti selhal.